

GEEF OVER

't Was rond 1540.

Het dorpken lag in 't schoone Brabant en heette Bierbeek. Nooit was rustiger en gezelliger dorpken bekend geweest. De menschen leefden in de vreeze des Heeren, aanbaden hun pastoor en dronken 's Zondags een goeden teug, maar alles in goed heil en liefde.

Maar schoone dingen hebben altijd geen duur en Bierbeek zou in beroering komen door de schuld van Ward Helsen, den nieuwen brouwer van 't dorp, die natuurlijk in 't belang van zijn zaak al deed wat mogelijk was, om de liefde voor pot en kan bij de dorpeelingen aan te vuren.

Eerst was hij begonnen met 's Zondags een

ton ten beste te geven in « De Kroon », en het duurde niet lang of dat werd gewoonte en wat vroeger een geschenk was, werd nu voor de dorpeelingen een grooten kost, want zoodra de gewoonte erin was, hield de brouwer met zijne vrijgevigheid op.

Geen Zondag ging meer voorbij of 't was een drinkpartij zonder voorgaande en eindelijk werd er op een schoonen avond besloten de samenkomst door een goed ingerichte maatschappij te bestendigen en zoo kwam de bond « Zonder Bodem » in de wereld.

Daartegen moest worden ingegaan.

De huishoudens waren echte twistkoten geworden, want moeder de vrouw kon het

zonder verzet toch niet blijven aanzien, dat zij alle Zondagen zich alleen moest zitten vervelen en dat de zuurgewonnen penningen zoo milderhand werden verteerd.

Een paar maal reeds hadden de vrouwen de hoofden bijeengestoken.

Nu werd er raad gehouden.

Ja, het best dat ze doen konden was den pastoor aan te spreken, die in zijn braafheid al veel te lang had gewacht.

De pastoor aanhoorde de weeklachten der vrouwkens en antwoordde:

— Ja, mijne lieve kinderen, wat wilt ge? Ik dacht dat het eindelijk beteren zou en wilde met zachtheid eraan gaan. Maar nu wordt het wat al te erg.

Den volgenden Zondag, in de Hoogmis, sprak hij erover in zijn preek.

Hij maande in liefderijke woorden zijn dorpelingen tot beternis aan, zegde dat zij door den duur de schande zouden worden van heel het Demerdal, en dat zijn vroeger zoo vredig dorpken een ware hel zou worden.

De mannen bogen het hoofd en de vrouwkens gluurden elkaar van terzij aan.

Ja, nu hadden ze hoop. Er zou wel beterschap komen.

De mannen, van hun kant, toen ze te huis kwamen, kregen een tweede sermoen, en nu scheen de zaak gewonnen, want de mannen zouden nog éénmaal, de eigensten avond, naar de «Zonder Bodem» gaan, maar dan zou het er meê gedaan wezen.

Nooit hadden ze zoo gerust van huis mogen gaan als thans, en ze kregen nog een kus op den koop toe.

't Zou nu gaan beteren.

Helaas, hoe hadden de vrouwkens gerekend zonder den waard.

Toen de mannen zich daar zoo lekker bijeen voelden, het bier zoo schuimend kraalde en hun gejuich en gezang door de ruime gelagkamer galmden, riepen zij als eenstemmig uit:

— Och God, het zou toch spijtig wezen als dat zoo maar ineens gedaan was!

— Dat zou spijtig wezen! riep er een...

— Dat zouden we nooit gewoon worden! riep een andere.

— Dat mogen we niet! klonk het weêr.

— Het ware een schande!

Och, al de goede voornemens vervlogen in rook,

— Ik zou toch wel eens willen weten, sprak brouwer Helsen, of men ons verbieden kan een pot te drinken wanneer het ons lust.

— Dat zou ik ook niet begrijpen, beaamde de smid. Jandorie, ze stoken mij heel de week als een schouw door en 's Zondags zou ik niet eens met een beker die warmte mogen blusschen? Ik laat het niet!

— Ik ook niet, was het eenstemmig antwoord.

— Mannen, riep de bleeke kleermaker Wannes, we moeten iets uitvinden...

De arme sukkelaar zag vóór zijn geest de gedaante van zijn vrouw, die hem rekenschap ging vragen.

— Ja, ging hij voort, we moeten elkaar verstaan. Ik weet er iets op.

— Hij weet er iets op! klonk het in koor.

— Ik weet er iets op. We zullen een boet zetten van vijftig gulden op alwie drie Zondagen achtereen afwezig blijft. Dan hebben w'een slag rond den arm. Als moeder de vrouw zal weten dat er zoo'n boet opstaat, dat zal z'er niet tegen kunnen. Ik kan ze nooit betalen.

— Ik ook niet!

— Ik ook niet!

— Leve Wannes!

En zoo werd opnieuw de drinkersploeg «Zonder Bodem» ingericht, die door de schuld der vrouwen erg gevaar had geloopt.

... ..

De vrouwkens waren geslagen door den nieuwen stand van zaken.

Wat gingen ze toch doen!

Geen dag ging nu voorbij of ze staken de hoofden bijeen en morden, ja, weenden van spijt.

Doch, wanneer de vrouw het meent, wordt het erg, en ze besloten dus niet langer hun jong leven te laten vergallen.

Ze schenen wel een belangrijk besluit genomen te hebben, want, het was vandaag Donderdag en, instee van als, de andere dagen hun oremus opnieuw te beginnen zwegen zij als visschen en brachten naar behoren het eten op.

— Ik weet niet wat er broeit, zei Wannes tot een der makkers. Terwijl ik daar straks met de handen boven mijn hoofd binnenkwam uit vrees een borstel of iets anders te moeten afweren was mijn wijf zoo stil als een lam.

— Voorzichtig, jongen zei de geboor. wij

mogen ons op iets voorbereiden.

Ja, er broeide iets.

Den volgenden Zondag trokken de drinkebroers weer naar de gewone vergaderplaats, en 't duurde niet lang of de vroolijkste stemming begon te heerschen. De eene pot volgde den andere op, en in korten tijd was vrouw en kind vergeten.

Maar jawel, 't zou vandaag zoo gaaf niet vergaan.

In de verte kwam een gerucht, als een naderende zang opdagen.

— Wat mag dat zijn? was de ongeruste vraag der drinkebroers.

Zij hadden inderdaad al spoedig gehoord, dat het louter vrouwenzang was en hij kwam al nader en nader.

Bezorgd bezagen de drinkebroers elkaar, en de weinigen die nog nuchter waren, begonnen na te denken, tot er een hunner, die 't venster had opengetrokken, uitriep.

— 't Zijn onze vrouwen, mannen, 't zijn onze vrouwen!

— Heere God, kermde Wannes, is de mijne erbij?

— En ze hebben stokken bij.

— Stokken!

— En ze zwaaien ermee, dat het een aard heeft.

— Lieve deugd, smeekte Wannes, wat gaat er van mij geworden! Dat is nu toch erg.

Meteenen zocht hij rond of hij nergens zich verbergen kon, en kroop ijlings onder de tafel.

Maar onderwijl waren de vrouwen voor het huis gekomen en beukten tegen de deur aan, die door een paar der mannen werd dichtgehouden.

De onderhandelingen begonnen.

— Doet open, riepen de vrouwen, doet open, of we slaan de ruiten stuk.

— Nooit, was het antwoord.

— Doet open, 't zal eindelijk uit zijn met uw brassen.

— Nooit, klonk het nogmaals.

Maar 't woord was nog niet uitgesproken of daar vlogen de stokken tegen de vensters aan en de ruitjes rinkelden naar beneden.

Er bleef niets anders over dan te openen, en nu stormden de vrouwen binnen.

En al wāt er in huis was, 't deelde 't zelfde lot.

Op potten, kannen, tafels en ook op de man-

nen regenden de stokslagen neer als hagelbollen.

En de mannen kropen in hoeken en kanten, tegen den muur aan, onder de tafel en wie 't meeste riep was de vrouw van Wannes, die haren man niet vond.

Ze sloeg daarom maar wat harder op de andere mannen, die kermden en smeekten, tot eindelijk de vrouwen oordeelden, dat de les vruchten zou dragen, en onder zegepralend gezang het huis verlieten waar tot hiertoe zoo veel verdriet voor hen gebrouwd werd.

... ..

De pastoor lachte hartelijk in zijn vuist, toen hij 't gebeurde vernam.

Nu zou alles wel op zijn plooi komen.

De mannen hadden wat misdaan en de vrouwen hadden wat misdaan, en bij gelijke fouten zou ook gelijke vergiffenis komen.

Maar de pastoor kende zijn schapen niet, of althans oordeelde hij er te gunstig over.

De mannen konden de vernedering niet verduren en besloten wraak te nemen.

't Zou des Zondags daarop kermis zijn te Blijvliet, en daar toch zouden hun vrouwen hen niet meer vinden kunnen.

In eene groote ploeg trokken zij op 't dorpen af en hielden daar zoozeer huis, dat de pastoor de wacht opeischte en hen verjagen deed.

En ze bleven nu rondloopen, twee, drie dagen lang, zonder naar huis te keeren, en toen zij in hun dorp terugkwamen zouden zij niet in huis komen, vóór de vrouwen hun om vergiffenis hadden gevraagd.

Nu werd het dorp een echte hel, en de pastoor besloot zijnen bisschop op de hoogte te brengen van het geval, en de bisschop vond het zoo erg dat hij er de keizer van in kennis bracht.

De keizer was te Brussel en besloot al de lustige broeders en nalatige huisvaders den bol te wasschen.

Hij trok naar Bierbeek af, gansch alleen, zonder gevolg. Enkel den koetsier, die hem tot daar bracht, gebood hij in 't naburige dorp te wachten, en zoo verscheen Zijne Majesteit, onkenneijk gemaakt door een gewonen mantel dien hij had omgeslagen, in de herberg van de «Zonder Bodem».

Daar ging het lustig toe.

De mannen keken verwonderd op bij het binnentreden van den vreemdeling, die zich zoo driest in een hoek der kamer neerzette.

Ward, de brouwer, die in een grooten zetel de braspartij voorzat, richtte zich eerst tot den keizer.

— Wat komt gij hier doen, kameraad? vroeg hij aanmatigend.

— Bemoei u met uwe zaken, was het antwoord, dat met een duidelijken Gentschen tongval werd uitgesproken.

— Een van Gent! was de algemeene uitroep.

— Eten ze in Gent nog altijd worstjes met savooitjes? vroeg Ward nu weer spottend.

De vreemdeling echter antwoordde niet meer, riep de hospes en vroeg een glas bier.

— Halt neen! riep Ward de brouwer. Dat is bier van mijn vat en er is geen ander ontstoken. Gij krijgt er van als ge't vriendelijk

vraagt.

Een hoogrood kleurde 's keizers wangen, maar hij vergenoegde zich met op de lippen te bijten en af te wachten wat komen zou.

Toen deed Ward de kannen vullen en onder den uitroep: geef over! liet hij ze rondgaan, maar telkens men aan den vreemdeling kwam deed hij knipoogend teeken, dat men voorbij zou gaan.

Dat had zoo al een keer of vijf plaats gehad, toen keizer Karel plots met een besluit rechtstond en tot aan den stoel van Ward ging.

Hij bezag hem een paar maal in de oogen en toen, hem een klinkende oorveeg toedienend, gebod hij:

— Geef over.

Ward bonsde recht op zijn zetel en ware den vreemdeling te lijve gegaan, zoo deze zich niet waardig in houding hadde gezet, zijn

mantel opengeslagen en uitgeroepen:

— In naam des keizers, sta!

Ward bonsde recht op zijn zetel bedwelmd.

Daar glimmerde in het schijnsel der lamp het wapen van 't gulden vlies en aan zijn schitterend onderkleed herkenden dadelijk allen den keizer.

Maar opnieuw kwam de hand des keizers op de wang van den dikken brouwer terecht, en opnieuw klonk het bevel:

— Geef over!

De brouwer vond geen anderen uitweg dan 't bevel des keizers te volgen en, daar hij vond, dat de klap, dien hij gekregen had, al te klinkend was om hem niet over te geven, gaf hij aan zijn geuur een flinke oorveeg, terwijl het «Geef over» weerklonk.

Toen het de beurt was aan den keizer om de oorveeg over te krijgen, pinkte hij op dezelfde wijze als Ward gepinkt had, bij het overgeven van 't glas bier, 't is te zeggen, dat men hem maar moest voorbijgaan.

Doch, met één rondeten scheen de keizer niet tevreden, want toen de reeks was uitgeput, kwam zijn hand, ditmaal nog krachtiger, op Wards gelaat neer.

— Geef over, klonk het opnieuw.

En zoo ging het voort, drie, viermaal.

De ooren, de wangen der drinkebroers tintelden en ze zagen eruit als hadden ze elk een heel tonne biers leeggedronken, ja, al ware hun hoofd een levende pioen geweest.

Toen scheen de keizer voldaan, althans over dit bedrijf, want hij hield op en bezag de drinkebroers met een schamperen glimlach.

— Jongens, zegde hij, nu is de keizer voldaan; maar ik weet niet of uwe vrouwen het hiermee zullen wezen, daarom, trompetter, blaas alarm en zeg dat alle vrouwen op de Groote Markt bijeenkomen.

De trompetter, die er tamelijk beroerd uitzag, vond de karwei alles behalve aanlokkelijk, maar waan de keizer sprak, diende er wel gehoorzaamd te worden.

Eenige oogenblikken later, weergalmde dan ook zijne stem door de straten:

— Bij bevel Zijner Majesteit, wordt eenigelijke huisvrouw verzocht zich onverwijld op de Groote Markt te begeven.

En driemaal dreven de tonen der trompet achter den roep, als beschaamd wegens de vernedering, die de trompetter te doorstaan had.

Het duurde niet lang of al de vrouwkens richtten de schreden nieuwsgierig naar de Groote Markt.

En het was er een gebabbel en gekakel, als van jonge musschennesten in 't voorjaar, en ze konden maar niet begrijpen hoe dat gekomen was, dat de keizer er deel in kreeg.

Maar de pastoor lachte in zijn vuistje; hij wist waar het paard gebonden stond en verheugde zich bij voorbaat reeds over de rust en de eendracht, die eindelijk in zijn geliefd dorp gingen heerschen.

Hoe schrokken de vrouwkens, toen zij hoorden dat de Keizer zelf verschijnen ging en hoe ging het hun, toen zij vernamen wat er was geschied in de «Zonder Bodem».

De keizer trad aan en plaatste zich met den pastoor en den schout op de Groote Markt.

Hij zegde tot de vrouwkens verontwaardigd te zijn over hunne verwaarloozing en dat hij thans aan hen vragen kwam, welke straf er aan 't mannenvolk moest opgelegd worden.

Ja, dat was een rare vraag. Een straf of boete zou ook op de vrouwkens gedragen hebben, want ze zouden er mee betaald hebben.

De stoutste van allen, de vrouw van Wannes, vooral vreezende voor eene aderlating van haren geldbeugel, zou zich reeds tevreden stellen, zoo alles maar vergeten en vergeven was.

Zulks werd door de andere vrouwen beaamd.

De keizer, die natuurlijk niet beter verlangde, dan de zaak op haar effen te schikken, vond eindelijk dat alles lang genoeg had geduurd.

— Mannen, riep hij uit, ik wil u vergeven, maar op ééne voorwaarde.

De oogen van al de mannen richtten zich angstvallig tot den vorst.

— Ik wil u vergeven, maar gij, mannen, zult hier vergiffenis vragen voor hetgene gij misdreven hebt.

Maar hoe lachte de keizer, toen al de mannen zoo dadelijk voor hem op de knieën vielen.

Ja, voor hun keizer knielen, dat was 't minste. Maar voor hun vrouw daar dachten ze niet aan.

— Zoo bedoel ik het niet, riep de keizer uit. Niet voor mij dient gij te knielen, maar wel

voor hen, die gij gesard en beleedigd hebt.

Nu kwam de knieval minder gewillig.

De keizer echter bleek er geenszins mee te gekscheren.

— Knielt, klonk het kort.

En nu vielen de mannen voor de vrouwkens neer, voor de vrouwkens, die geen misbruik wilden maken van den toestand, en heel spoe-

dig op hun mannen toetraden, ze ophieven, en in een hartelijken kus zegden, dat alles verge-

ten was.
Zoo eindigde de dag te Bierbeek, tot groot genoegen der inwoners en vooral tot groot jolijt van den pastoor, die eindelijk den vrede tusschen zijne schapen verzekerd zag.

De Vroolijke Daden van Keizer Karel

(Volledige uitgave)

VLAAMSCH E BOEKHANDEL. - ANTWERPEN.